

ВІСНИК ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

9(1) • 2005
СІЧЕНЬ

ВІСНИК ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

REPORTS OF VINNYTSIA NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

Заснований 17 жовтня 1994 року

Founded: October 17, 1994

Засновник: Вінницький національний медичний університет ім.М.І.Пирогова

Founder: Vinnytsia National Pyrogov Memorial Medical University

Головний редактор

Мороз В.М.

Перший заступник головного редактора

Процек О.Г.

Заступник головного редактора

Жученко С.П.

Відповідальний секретар

Клімас Л.А.

Редакційна колегія

Біктіміров В.В.

Білик В.Д.

Василенко Г.Л.

Гунас І.В.

Кириченко Д.Ф.

Мельник П.С.

Палій Г.К.

Піскун Р.П.

Серкова В.К.

Смольський Л.П.

Столярчук О.О.

Хаїмзон І.І.

Редакційна рада

Буллат Л.М., Гайструк А.Н., Годлевський А.І., Головенко С.В., Григоренко П.П., Денисюк В.І., Кириленко В.А., Кукуруза Ю.П., Луцюк М.Б., Мазорчук Б.Ф., Маленький В.П., Мітюк І.І., Мостовий Ю.М., Пентюк О.О., Пушкарь М.С., Пухлик Б.М., Салдан І.Р., Сергета І.В., Чорнобровий В.М., Шапаренко П.П., Фіщенко В.О., Яковлева О.О.

Editor-in-Chief

Moroz V.M.

First Editor Assistant

Protsek O.G.

Editor Assistant

Zhuchenko S.P.

Secretary-in-Chief

Klimas L.A.

Editorial Board

Biktimirov V.V.

Bilyk V.D.

Vasylenko G.L.

Gunas I.V.

Kyrytschenko D.F.

Melnyk P.S.

Paliy G.K.

Piskun R.P.

Serkova V.K.

Smolsky L.P.

Stolartchuk O.O.

Khaimzon I.I.

Editorial Council

Bulat L.M., Gaystruk A.N., Godlevsky A.I., Golovenko S.V., Grygorenko P.P., Denisyuk V.I., Kyrylenko V.A., Kukurusa Yu.P., Lutsyk M.B., Mazortchuk B.F., Malenky V.P., Mityuk I.I., Mostovy Yu.M., Pentyuk O.O., Pushkar M.S., Pukhlyk B.M., Saldan I.P., Sergeta I.V., Chornobrov V.M., Shaparenko P.P., Fishchenko V.O., Yakovleva O.O.

Журнал видрукований в типографії
Вінницького національного медичного
університету ім.М.І.Пирогова

Періодичність видання 2 рази на рік

Адреса редакції
21018, Україна, м.Вінниця,
вул. Пирогова, 56
Тел.: (043-2) 43-94-11
Факс.: (043-2) 46-55-30
E-mail: lora@vsmu.vinnica.ua

Printed by printing-house of the
Vinnytsia National Pyrogov
Memorial Medical University

Appears twice a year

Address
Pyrogov Str. 56,
Ukraine - 21018, Vinnytsia,
Tel.: (043-2) 43-94-11
Fax: (043-2) 46-55-30
E-mail: lora@vsmu.vinnica.ua

УДК 572.754:616-071.2:613.956(477.44)

КОРЕЛЯЦІЇ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДЕРМАТОГЛІФІКИ ІЗ ТОТАЛЬНИМИ РОЗМІРАМИ ТІЛА У ПРАКТИЧНО ЗДОРОВИХ МІСЬКИХ ЮНАКІВ ТА ЮНАЧОК ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Г.Й.Блажиевська, С.В.Прокопенко, Л.А.Сарафинюк, Є.Ф.Якубовська, В.В.Ясько, Е.В.Беляєв,
Д.Б.Зорич, О.П.Арашина, Г.В.Даценко, Ю.Г.Шевчук

Науково-дослідний центр Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, 21018, Україна)

Резюме. В роботі проведено аналіз кореляційних зв'язків показників дерматогліфіки і тотальних розмірів тіла (маса, довжина, площа поверхні) у 103 практично здорових міських юнаків та 100 юначок, мешканців Подільського регіону України, як взагалі, так і при розподілі на різні типи соматотипу по Хіт-Картеру. У більшості випадків встановлені виражені статеві відмінності кореляцій тотальних розмірів тіла з дерматогліфічними показниками. Незалежно від статі кореляційні зв'язки більш часто спостерігаються на долонях (за винятком юначок мезоморфного та ендомезоморфного соматотипів). Як у юнаків, так і у юначок найбільші відмінності кореляційних зв'язків тотальних розмірів тіла з дерматогліфічними показниками встановлені між представниками мезоморфного і екторморфного соматотипів.

Ключові слова: показники дерматогліфіки, довжина тіла, маса тіла, площа поверхні тіла, соматотип, кореляційні зв'язки.

Summary. The analysis of correlation relations between dermatoglyphics indices and total body measurements (mass, length, body surface area) in 103 practically healthy city male juveniles and 100 female juveniles, inhabitants of Podillyan region of Ukraine, generally as well as under dealing on different somatotypes under Heath-Carter method of investigation is face out. Generally denominated sexual differences of correlation between total body sizes and dermatoglyphics indices are estimated. Without reference to sex correlation relations more frequently marked on palms (with the exception of female juveniles of mesomorphic and endomesomorphic somatotypes). In male juveniles as well as in female juveniles most denominated differences of correlation relations between dermatoglyphics indices and total body measurements were estimated between persons with mesomorphic and ectomorphic somatotypes.

Key words: dermatoglyphics indices, body length, body mass, body surface area, somatotype, correlation relations.

Вступ

Зовнішньою, найбільш доступною для дослідження, відносно стійкою в онтогенезі і генетично-детермінованою характеристикою цілісності організму є морфофенотип конституції [Никитюк с соавт., 1998]. Таким чином, морфофенотип (соматотип, соматичний тип, конституційно-морфологічний тип) є макроморфологічною підсистемою загальної конституції і загалом відображає основні особливості динаміки онтогенезу, метаболізму, загальної реактивності організму і біотипології особистості (темпераментні, енергодинамічні властивості).

Параметри дерматогліфіки, будучи генетично детермінованими, вирізняються стабільністю протягом життя, високою груповою (етнічною), статевою відмінністю та індивідуальною мінливістю [Гусева, 1986; Сегеда, 2001]. Це дозволяє використовувати дерматогліфічне тестування в якості важливого методу виявлення генетичних (спадкових) хвороб [Шарец, 1999; Tarcea, 1996; Than et al., 1998]. Останнім часом дерматогліфічні показники широко використовують в якості маркерів при вивченні мультифакторіальних захворювань [Ползик с соавт., 1993; Куклин с соавт., 2003; Polzik et al., 1993].

У літературі звертається увага на асоційованість пальцевих візерунків з особливостями статури людини. При екторморфії частіше зустрічаються прості (петля, дуга), а при ендоморфії складні (завиток, петля) візерунки [Тегако с соавт, 1981; Крикун с соавт., 2002; Харламов, Сафонова, 2002].

Мета роботи - дослідити зв'язки між параметрами дерматогліфіки та тотальними розмірами тіла (довжиною, масою

і площею поверхні тіла) у практично здорових міських осіб юнацького віку, мешканців Подільського регіону України взагалі та з урахуванням соматотипу.

Матеріали та методи

Проведено дерматогліфічне обстеження 103 практично здорових юнаків віком від 18 до 21 року та 100 юначок віком від 16 до 20 років міських мешканців Подільського регіону України, у яких після попереднього психофізіологічного та психогігієнічного анкетування для визначення суб'єктивного стану здоров'я, було проведено детальне клініко-лабораторне дослідження (ультразвукова діагностика серця, магістральних судин, щитоподібної залози, паренхіматозних органів черевної порожнини, нирок, сечового міхура, матки та яєчників; рентгенографія грудної клітини; спірографія; кардіографія; реовазографія; стоматологічне обстеження; основні біохімічні показники крові; рівень гормонів щитоподібної залози та яєчників). В процесі обстеження, у разі виявлення будь-якої патології, хворих виключали з групи практично здорових юнаків і юначок.

Дерматогліфічне дослідження виконане за методикою Н.Суммінс і Ч.Мідло [1961]. Відбитки пальців кисті отримували за допомогою типографської фарби на аркуші паперу [Гладкова, 1966]. Нами визначалися наступні параметри: 1) на пальцях кисті - типи та частоту стрічання пальцевих візерунків на лівій і правій кисті (дуга, ульнарна петля, радіальна петля, завиток, центральна кишеня, латеральна кишеня, кова петля, подвоєна петля, випадковий візерунок) за якими

вираховували дельтовий індекс за М.В.Волоцьким [Харламов, Сафонова, 2002]; гребеневий рахунок на кожному пальці правої та лівої кисті (від дельти до центру візерунку), у випадку бездельтових візерунків (дуги) гребеневий рахунок дорівнював 0; сумарний гребеневий рахунок на п'яти пальцях кожної кисті; тотальний гребеневий рахунок на десяти пальцях обох кистей; 2) на долонях - величини кутів atd, ctd, atp, btc та dat; довжину ліній ad і ct; міжпальцеві гребеневі рахунки a-b, b-c та c-d; наявність долонного трирадіусу кисті у зоні t (до 41° довжини долоні), t' (від 41 до 60° довжини долоні) та t'' (більше 60° довжини долоні) [Гальперина, 1987]; наявність завитка або петлі на тенарі або гіпотенарі долонь кистей; закінчення головних долонних ліній, за якими вираховували величину індексу головних долонних ліній (індекс Каммінса) [Гусева, 1982].

Для оцінки соматотипа нами використовувалась математична схема J.Carter і V.Heath [1990].

Довжину тіла вимірювали за допомогою спеціально сконструйованого універсального антропометра, з точністю до 0,5 см. Масу тіла визначали на спеціальних медичних вагах з точністю до 0,1 кг. Розрахунковим шляхом за Дю Буа визначалася площа поверхні тіла (м²): $S = MT0,425 - RT0,725 - 0,007184$. де MT - маса тіла (кг); RT - довжина тіла (см).

Взаємозв'язок параметрів дерматогліфіки з тотальними розмірами тіла проводили за допомогою стандартного програмного пакета "Statistika 5.5" (належить ЦНІТ ВНМУ ім. М.І.Пирогова, ліцензійний № АХХР910А374605FA) з використанням параметричних (статистика Пірсона) та непараметричних методів оцінки показників (статистика Спірмена).

Результати. Обговорення

У юнаків взагалі (n=103) без розподілу на типи соматотипу встановлені: 1) достовірні *прямі слабкі* кореляційні зв'язки між *масою тіла* і типом візерунка на 2-му (r=0,25) і 4-му (r=0,22) пальцях правої кисті, величиною кута ctd (r=0,29) на правій кисті, кутів atd (r=0,23) і ctd (r=0,21) на лівій кисті та величиною міжпальцевого гребеневого рахунку c-d (r=0,25) на лівій кисті; 2) достовірні *прямі середньої* сили кореляційні зв'язки між *масою тіла* і довжиною лінії ad (r=0,43) на правій кисті та величиною міжпальцевого гребеневого рахунку c-d (r=0,34) на правій кисті; 3) достовірні *прямі слабкі* кореляційні зв'язки між *довжиною тіла* і типом візерунка на 2-му пальці (r=0,25) лівої кисті, довжиною лінії ct (r=0,20) на правій кисті та величиною міжпальцевого гребеневого рахунку c-d (r=0,21) на правій кисті; 4) достовірні *прямі середньої* сили кореляційні зв'язки між *довжиною тіла* і довжиною лінії ad на правій (r=0,36) і лівій (r=0,39) кистях та величиною міжпальцевого гребеневого рахунку c-d (r=0,30) на лівій кисті; 5) достовірні *прямі слабкі* кореляційні зв'язки між *площею поверхні тіла* і типом візерунка на 2-му (r=0,21) і 4-му (r=0,23) пальцях правої кисті, величиною кута ctd (r=0,24) на правій кисті та кутами atd (r=0,20) і ctd (r=0,20) на лівій кисті; 6) достовірні *прямі середньої* сили кореляційні зв'язки між *площею поверхні тіла* і довжиною лінії ad на правій (r=0,46) і лівій (r=0,46) кистях та величиною міжпальцевого гребеневого рахунку c-d на правій (r=0,33) і лівій (r=0,33) кистях.

У юначок взагалі (n=100) без розподілу на типи соматотипу встановлені: 1) достовірні *прямі слабкі* кореляційні зв'язки між *масою тіла* та довжиною лінії ad на правій (r=0,24) і лівій (r=0,27) кистях; 2) достовірні *прямі слабкі* кореляційні зв'язки між *довжиною тіла* і довжиною лінії ct (r=0,25) на правій кисті, величиною міжпальцевого гребеневого рахунку c-d на правій (r=0,22) і лівій (r=0,22) кистях та довжиною лінії ad (r=0,25) на лівій кисті, а також достовірний зворотній слабкий кореляційний зв'язок з типом візерунка на 5-му пальці (r=-0,22) лівої кисті; 3) достовірний *прямий середньої* сили кореляційний зв'язок між *довжиною тіла* і довжиною лінії ad (r=0,35) на правій кисті; 4) достовірні *прямі слабкі* кореляційні зв'язки між *площею поверхні тіла* і довжиною лінії ct (r=0,23) на правій кисті та довжиною лінії ad (r=0,29) на лівій кисті; 5) достовірний *прямий середньої* сили кореляційний зв'язок між *площею поверхні тіла* і довжиною лінії ad (r=0,31) на правій кисті.

У юнаків мезоморфного соматотипу (n=60) встановлені: 1) достовірний *прямий слабкий* кореляційний зв'язок між *масою тіла* і наявністю долонного трирадіусу правої кисті у зоні t (r=0,26); 2) достовірні *прямі середньої* сили кореляційні зв'язки між *масою тіла* і довжиною лінії ad на правій (r=0,40) і лівій (r=0,33) кистях та наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні t (r=0,35), а також достовірний зворотній середньої сили кореляційний зв'язок з наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні t' (r=-0,33); 3) достовірні *прямі слабкі* кореляційні зв'язки між *довжиною тіла* і типом візерунка на 1-му пальці правої (r=0,29) та 2-му пальці лівої (r=0,27) кистей, довжиною лінії ad на правій (r=0,29) і лівій (r=0,28) кистях та довжиною лінії ct (r=0,27) на лівій кисті; 4) достовірний *прямий середньої* сили кореляційний зв'язок між *довжиною тіла* і довжиною лінії ct (r=0,30) на правій кисті, а також достовірний зворотній середньої сили кореляційний зв'язок з наявністю петлі на гіпотенарі лівої кисті (r=-0,34); 5) достовірні *прямі середньої* сили кореляційні зв'язки між *площею поверхні тіла* і довжиною лінії ad на правій (r=0,38) і лівій (r=0,31) кистях та наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні t (r=0,31), а також достовірні зворотні середньої сили кореляційні зв'язки з наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні t' (r=-0,31) та наявністю петлі на гіпотенарі лівої кисті (r=-0,34).

У юначок мезоморфного соматотипу (n=38) встановлені: 1) достовірні *зворотні середньої* сили кореляційні зв'язки між *масою тіла* і сумарним гребеневим рахунком на лівій кисті (r=-0,35), гребеневим рахунком на 3-му пальці лівої кисті (r=-0,39) дельтовим індексом на лівій кисті (r=-0,40), та з наявністю петлі на гіпотенарі правої (r=-0,33) і лівої (r=-0,33) кистей, а також *прямий середньої* сили кореляційний зв'язок з довжиною лінії ct (r=0,34) на правій кисті, 2) достовірні *зворотні середньої* сили кореляційні зв'язки між *довжиною тіла* і сумарним гребеневим рахунком на лівій кисті (r=-0,35), гребеневим рахунком на 2-му (r=-0,32) і 3-му (r=-0,38) пальцях лівої кисті та дельтовим індексом на правій (r=-0,34) і лівій (r=-0,42) кистях, а також *прямі середньої* сили кореляційні зв'язки з довжиною лінії ad (r=0,34) і ct (r=0,40) на правій кисті; 3) достовірні *зворотні середньої* сили кореляційні зв'язки між *площею поверхні тіла* і сумарним гребеневим рахунком на лівій кисті (r=-0,35), гребеневим рахунком на 3-му пальці лівої кисті (r=-0,39) дельтовим індексом на лівій кисті (r=-0,40), та з наявністю петлі на гіпотенарі правої (r=-0,33) і лівої (r=-0,33) кистей, а також *прямий середньої* сили кореляційний зв'язок з довжиною лінії ct (r=0,34) на правій кисті, 2) достовірні *зворотні середньої* сили кореляційні зв'язки між *довжиною тіла* і сумарним гребеневим рахунком на лівій кисті (r=-0,35), гребеневим рахунком на 2-му (r=-0,32) і 3-му (r=-0,38) пальцях лівої кисті та дельтовим індексом на правій (r=-0,34) і лівій (r=-0,42) кистях, а також *прямі середньої* сили кореляційні зв'язки з довжиною лінії ad (r=0,34) і ct (r=0,40) на правій кисті; 3) достовірні *зворотні середньої* сили кореляційні зв'язки між *площею поверхні тіла* і сумарним гребеневим рахунком на лівій кисті (r=-0,35), гребеневим рахунком на 3-му пальці лівої кисті (r=-0,39) дельтовим індексом на лівій кисті (r=-0,40), та з наявністю петлі на гіпотенарі правої (r=-0,33) і лівої (r=-0,33) кистей, а також *прямий середньої* сили кореляційний зв'язок з довжиною лінії ct (r=0,34) на правій кисті.

рахунком на лівій кисті ($r=-0,37$), гребеневим рахунком на 3-му пальці лівої кисті ($r=-0,41$), дельтовим індексом на лівій кисті ($r=-0,42$), та з наявністю петлі на гіпотенарі лівої кисті ($r=-0,32$), а також прямий середньої сили кореляційний зв'язок з довжиною лінії *ct* ($r=0,41$) на правій кисті.

У юнаків екоморфного соматотипу ($n=17$) встановлені: 1) достовірні зворотні середньої сили кореляційні зв'язки між масою тіла і гребеневим рахунком на 3-му пальці лівої кисті ($r=-0,52$), величиною кута *atb* ($r=-0,53$) на лівій кисті та наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні *t* ($r=-0,53$); 2) достовірні прямі сильні кореляційні зв'язки між масою тіла і типом візерунка на 4-му пальці ($r=0,63$) правої кисті та довжиною лінії *ct* ($r=0,65$) на лівій кисті; 3) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між довжиною тіла і типом візерунка на 4-му пальці ($r=0,50$) правої кисті та довжиною лінії *ct* ($r=0,56$) на лівій кисті, а також зворотній середньої сили кореляційний зв'язок з наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні *t* ($r=-0,55$); 4) достовірний прямий сильний кореляційний зв'язок між довжиною тіла і довжиною лінії *ct* ($r=0,64$) на лівій кисті; 5) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між площею поверхні тіла і типом візерунка на 4-му пальці ($r=0,57$) правої кисті та довжиною лінії *ct* ($r=0,55$) на правій кисті, а також зворотній середньої сили кореляційний зв'язок з наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні *t* ($r=-0,54$); 6) достовірний прямий сильний кореляційний зв'язок між площею поверхні тіла і довжиною лінії *ct* ($r=0,64$) на лівій кисті.

У юначок екоморфного соматотипу ($n=25$) встановлені: 1) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між масою тіла і довжиною лінії *ad* ($r=0,42$) на правій кисті, довжиною лінії *ct* на правій ($r=0,43$) і лівій ($r=0,43$) кистях та величиною кута *atb* ($r=0,46$) на правій кисті; 2) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між довжиною тіла і довжиною лінії *ct* ($r=0,55$) на правій кисті та величиною міжпальцевого гребеневого рахунку *b-c* ($r=0,46$) на лівій кисті; 3) достовірний прямий сильний кореляційний зв'язок між довжиною тіла і довжиною лінії *ct* ($r=0,63$) на лівій кисті; 4) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між площею поверхні тіла і довжиною лінії *ad* ($r=0,40$) на правій кисті та довжиною лінії *ct* на правій ($r=0,46$) і лівій ($r=0,50$) кистях.

У юнаків мезоекоморфного соматотипу ($n=34$) встановлені: 1) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між масою тіла і довжиною лінії *ad* на правій ($r=0,45$) і лівій ($r=0,57$) кистях та з наявністю петлі на гіпотенарі правої кисті ($r=0,57$); 2) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між довжиною тіла і довжиною лінії *ad* на правій ($r=0,37$) і лівій ($r=0,53$) кистях та з наявністю петлі на гіпотенарі правої кисті ($r=0,55$); 3) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між площею поверхні тіла і довжиною лінії *ad* на правій ($r=0,40$) і лівій ($r=0,53$) кистях та з наявністю петлі на гіпотенарі правої кисті ($r=0,59$).

У юначок мезоекоморфного соматотипу ($n=30$) встановлені: 1) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між масою тіла і величиною міжпальцевого гребеневого рахунку *a-b* на правій ($r=0,40$) і лівій ($r=0,45$) кистях та довжиною лінії *ad* ($r=0,38$) на лівій кисті, а також зворотній серед-

ньої сили кореляційний зв'язок з наявністю долонного трирадіусу правої кисті у зоні *t* ($r=-0,39$); 2) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між довжиною тіла і величиною міжпальцевого гребеневого рахунку *a-b* на правій ($r=0,40$) і лівій ($r=0,45$) кистях, довжиною лінії *ad* ($r=0,42$) на лівій кисті та з наявністю долонного трирадіусу лівої кисті у зоні *t* ($r=0,37$), а також зворотні середньої сили кореляційні зв'язки з наявністю долонного трирадіусу правої кисті у зоні *t* ($r=-0,38$) та величиною кута *dat* ($r=-0,38$) на лівій кисті; 3) достовірні прямі середньої сили кореляційні зв'язки між площею поверхні тіла і величиною міжпальцевого гребеневого рахунку *a-b* на правій ($r=0,41$) і лівій ($r=0,45$) кистях та довжиною лінії *ad* ($r=0,39$) на лівій кисті, а також зворотній середньої сили кореляційний зв'язок з наявністю долонного трирадіусу правої кисті у зоні *t* ($r=-0,39$).

У юнаків мезоекоморфного соматотипу ($n=3$) не виявлено достовірних кореляційних зв'язків між тотальними розмірами тіла і параметрами дерматогліфіки.

У юначок мезоекоморфного соматотипу ($n=17$) встановлені: 1) достовірний прямий середньої сили кореляційний зв'язок між масою тіла і гребеневим рахунком на 4-му пальці лівої кисті ($r=0,48$); 2) достовірний зворотній середньої сили кореляційний зв'язок між довжиною тіла і типом візерунку на 5-му пальці лівої кисті ($r=-0,51$), а також прямий середньої сили кореляційний зв'язок з величиною кута *ctd* ($r=0,54$) на правій кисті.

Таким чином у більшості випадків (за винятком юначок мезоморфного та ендемоморфного соматотипів) кореляційні зв'язки тотальних розмірів тіла з дерматогліфічними показниками, незалежно від статі, встановлені на долонях. Причому, як на правій, так і на лівій долоні найбільш часто спостерігаються кореляції тотальних розмірів тіла з довжиною ліній *ad* і *ct* (більш виражено на правій долоні), що, скоріш за все, пов'язано з залежністю довжини цих ліній від розмірів долонь.

Привертають увагу: збільшення у 1,5-2,5 рази величини показників кореляції у юнаків і юначок екоморфного соматотипу у порівнянні з мезоморфами та юнаками і юначками взагалі; зворотні середньої сили кореляційні зв'язки тотальних розмірів тіла і гребеневого рахунку та дельтового індексу на пальцях лівої кисті у дівчаток мезоморфного соматотипу; прямі сильні і середньої сили, близькі до сильних, кореляції тотальних розмірів тіла і типу пальцевих візерунків на 4-му пальці правої кисті у юнаків екоморфного соматотипу; у більшості випадків більш часті і більш виражені кореляції у юнаків, ніж у юначок, як взагалі, так і у представників мезоморфного та екоморфного соматотипів.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Для більшості показників кореляцій тотальних розмірів тіла з дерматогліфічними показниками у практично здорових міських юнаків і юначок, мешканців Подільського регіону України встановлені виражені гендерні відмінності.

2. За винятком юначок мезоморфного та ендемоморфного соматотипів, кореляційні зв'язки тотальних розмірів тіла з дерматогліфічними показниками, незалежно від статі, у

більшості випадків встановлені на долонях.

Результати антропометричних і дерматогліфічних досліджень стануть банком даних, які дозволять індивідуально оцінити рівень здоров'я людей та дозволять сформулювати банк

даних практично здорових юнаків і юначок, важливий як контроль при виявленні констатуючих та прогностичних ознак схильності до розвитку мультифакторіальних захворювань.

Література

- Гальперина З.З. Пальцевая дерматоглифика и факторы ее определяющие (популяционно-генетический анализ): Автореф. дис. ... канд. биол. наук. - Минск, 1987. - 17с.
- Генетические маркеры предрасположенности к инфаркту миокарда /Ползик Е.В., Сидорович С.Б., Казанцев В.С., Хальфина М.Е. //Кардиология - 1993 - №1. - С.43-45.
- Гладкова Т.Д. Кожные узоры кисти и стопы обезьян и человека. - М.: Наука, 1966. - 151с.
- Гусева И.С. Генетические проблемы в дерматоглифике: Автореф. дис. ... д-ра биол. наук. - Минск, 1982. - 38с.
- Гусева И.С. Морфогенез и генетика гребешковой кожи человека. - Минск: Беларусь, 1986. - 158с.
- Куклин В.Т., Кузнецова Н.М., Куклина З.В. Дерматоглифические изменения при склеродермии //Российский журнал кожных и венерических болезней. - 2003. - №1. - С.50-51.
- Никитюк Б.А., Мороз В.М., Никитюк Д.Б. Теория и практика интегративной антропологии. Очерки. - Киев-Винница: Изд-во "Здоров'я", 1998. - 303с.
- Особенности структурной организации кожного рисунка пальцев рук и факторы, влияющие на его формирование /Е.Н.Крикун, Т.Н.Божук, С.В.Заболотная, Т.А.Михайлик, С.А.Петричко //Материалы IV международного конгресса по интегративной антропологии. - СПб.: Издательство СПбГМУ, 2002. - С.197-200.
- Сегеда Сергій. Антропологічний склад українського народу: етногенетичний аспект - К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2001. - 256с.
- Тегало Л.И., Саливон И.И., Микулич А.И. Биологическое и социальное в формировании антропологических особенностей (по данным исследования Поозерья). - Минск, 1981. - 283с.
- Харламов Е.В., Сафонова Л.Ф. Пальцевая дерматоглифика студентов-медиков с различными соматотипами //Материалы IV международного конгресса по интегративной антропологии. - СПб.: Издательство СПбГМУ, 2002. - С.385.
- Шарец Ю.Д. Дерматоглифика в медицине //Медицинская консультация. - 1999. - №3. - С.12-19.
- Carter J., Heath B. Somatotyping - development and applications - Cambridge University Press, 1990. - 504p.
- Cummins H. and Midlo Ch. Finger Prints, Palms and Soles. An Introduction to Dermatoglyphics. - Philadelphia, 1961. - 300p.
- Dermatoglyphics of Down's syndrome patients in Malays - a comparative study /Than M., Myat K.A., Khadijah S., Jamaludin N., Isa M.N. //Anthropol Anz. - 1998. - Vol.56, №4. - P.351-365.
- Marcers of genetic susceptibility to malignant neoplasms /Polzik E.V., Katsnel'son B.A., Iakusheva M.I., Lezhnin V.L., Kazantsev V.S. //Vopr. Onkol. - 1993 - Vol.39, №1-3 - P.32-39.
- Tarcea A. The dermatoglyphic test in the detection and prevention of different genetic diseases //Rev Med Chir Soc Med Nat Iasi. - 1996 - Vol.100, №3-4 P.99-108

УДК: 547.665.6-02:612.13:577.11:616.831:591.2

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ЗАХИСНОЇ ДІЇ НОВОГО АМІНОКИСЛОТНОГО ПОХІДНОГО 1,4-НАФТОХІНОНУ ТА КАВІНТОНУ НА МОДЕЛІ ГОСТРОГО ПОРУШЕННЯ МОЗКОВОГО КРОВОТОКУ У ЩУРІВ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП

Г.І.Степанюк, Р.О.Шеремета, В.П.Новіков*, Н.Г.Марінцова*

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова, *Національний університет "Львівська політехніка" (вул.Пирогова, 56, м.Вінниця, Україна, 21018) (вул. Степана Бандери 12, м. Львів, Україна, 79013)

Резюме. В роботі дана оцінка церебропротекторного ефекту нового похідного 1,4-нафтохінону в порівнянні з кавінтоном на моделі гострої ішемії мозку у щурів. Показано, що в заданих умовах експерименту сполука, яку вивчали, більш ефективно, ніж референс-препарат, справляє захисну дію на тварин різних вікових груп, особливо в критичний період експерименту (1-ша година після моделювання гострого порушення мозкового кровотоку).

Ключові слова: похідні 1,4-нафтохінону, кавінтон, гостре порушення мозкового кровотоку.

Summary. In the study we have evaluated the cerebroprotective effect of a new 1.4 naphthohinone derivative on the model of acute ischemia in the brain of rats. It has been shown that under the conditions of the experiment the drug we studied better than Cavinton protects rats of different age groups from death, especially in most dangerous period of experiment (during 1 hour after modeling of acute disturbance of cerebral flow).

Key words: 1.4 naphthohinone, Cavinton, acute disturbance of cerebral flow.

Вступ

Сучасні лікарські засоби, які чинять стимулюючий вплив на кровопостачання мозку (кавінтон, пентоксифілін, сермісн, мексидол, антагоністи Ca²⁺) не в повній мірі задовольняють потреби клініцистів як через недостатню терапевтичну ефективність, так і зв'язку із наявністю побічних ефектів [1,2].

Все це спонукає до пошуку та розробки більш ефективних та безпечних церебропротекторів.

Інтенсивний пошук фізіологічно активних речовин з цільовим ефектом дозволяє сьогодні ведеться серед різних класів протекторів

ЗМІСТ

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

О.О.Курець Нові підходи до реабілітації дітей із затяжними бронхо-легеневими захворюваннями	1
Л.С.Бабінець Параметри імунного статусу у хворих на хронічний панкреатит в залежності від стану кісткової тканини	5
В.М.Бойко, В.Г.Палій Мікробіологічна оцінка антимікробних препаратів, що застосовують для профілактики, лікування нозокоміальних інфекцій	8
М.О.Дмитрієв, І.В.Гунас, Г.В.Даценко, В.А.Корінний Кефалометричні параметри у міських підлітків Подільського регіону України з ортогнатичним прикусом	11
В.М.Жебель, О.Л.Старжинська, Ю.О.Гефтер, О.Л.Блана, І.В.Погоріла Показники гемодинаміки та функції ендотелію у здорових осіб з різними генотипами гена рецептора ангіотензину II 1-го типу	15
Д.І.Комаренко, О.Б.Поляков Характеристика ехогенності підшлункової залози у ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС	18
І.О.Козак Ізольована дуоденектомія у собак	22
П.В.Нікітін, А.М.Лакша, М.С.Шидловський Визначення та порівняння жорсткості фіксації перелому та ранної кістки при використанні різних методик остеосинтезу	26
В.Підлісна Вивчення фармакотерапевтичної ефективності та особливостей побічної дії каптоприлу в різних умовах моніторингу	30
С.П.Прокопчук, Н.О.Діденко Вплив хлібопекарських дріжджів на вихід і якість етилового спирту	34
Н.П.Савченко Вплив хлібопекарських дріжджів на вихід і якість етилового спирту	37
Г.Й.Блажиєвська, С.В.Прокопенко, Л.А.Сарафинюк, Є.Ф.Якубовська, В.В.Ясько, Е.В.Беляєв, Д.Б.Зорич, О.П.Арашина, Г.В.Даценко, Ю.Г.Шевчук Кореляції основних показників дерматогліфіки із тотальними розмірами тіла у практично здорових міських юнаків та юначок Подільського регіону України	40
Г.І.Степанюк, Р.О.Шеремета, В.П.Новіков, Н.Г.Марінцова Порівняльна оцінка захисної дії нового амінокислотного похідного 1,4-нафтохінону та кавінтону на модулі гострого порушення мозкового кровотоку у щурів різних вікових груп	43
Л.В.Стукан Значення соціальних та психологічних чинників у формуванні соціальних фобій у підлітків	45
С.В.Черкасов Формування особистості лікаря. Поєднання загальноосвітньої підготовки з професійним вихованням студентів-медиків	48
С.П.Прокопчук, Л.П.Морозова Вплив комплексних каталізаторів на окислення n-пентана	51

КЛІНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ахмад Закі Хуссеїн Дауд (Ahmad Zaki Hussein Daoud) Варіабельність серцевого ритму у хворих в першу добу мозкового інсульту: попередня оцінка	54
І.М.Азарський, В.М.Мороз, О.Г.Процек, В.І.Кириченко, В.С.Тарасюк, Н.Д.Корольова, В.В.Поляруш Спосіб комплексного пролонгованого інфільтраційного новокаїново-перцево-пластирного знеболення при переломах ребер	56
І.М.Азарський, В.М.Мороз, О.Г.Процек, В.І.Кириченко, В.С.Тарасюк, Н.Д.Корольова, В.В.Поляруш Спосіб черезшкірної багаточислової іммобілізації переломів ребер за допомогою пластирного каркасу	58
Ю.О.Безсмертний Профілактика та хірургічне лікування деяких форм місцевого больового синдрому ампутаційних кукс нижніх кінцівок	60
Н.М.Білик Захворюваність, фізичний та нервово-психічний розвиток малюків 1 року життя, народжених від жінок з передчасним відшаруванням плаценти	65
Л.О.Димніч Показники імунного статусу хворих на хронічний кандидоз слизової оболонки порожнини рота та їх корекція в процесі лікування	68
С.М.Долуда Питання діагностики психопатоподібних дебютів прогресивних форм шизофренії у підлітків	72
Ю.В.Домбровська, В.К.Серкова Функціональний стан ендотелію у хворих з поєднанням гіпертонічної хвороби та ІХС, ускладнених хронічною серцевою недостатністю	74
Л.І.Василинчук Прогнозування постзапального синдрому хронічних тазових болей	77
С.О.Возіанов, В.А.Слободянюк, Р.Є.Ладнюк Нові методи лікування кистозних захворювань нирок	80
Н.Г.Гаджула Оцінка ефективності профілактики карієсу і некаріозних уражень зубів на основі показників мінерального обміну сироватки крові у жінок в період вагітності та лактації	82
Н.А.Гайструк, А.Н.Гайструк Кислотно-лужний стан крові в породілей з гіпертензивним синдромом і корекція його порушення	87

© Вісник Вінницького національного медичного університету
Рецензуємий журнал

Технічний редактор В.Р. Чехова
Художній редактор В.О. Чайковський
Технічний редактор О.П. Віштак

Здано до набору 3.01.2005 р. Підписано до друку 20.01.2005 р. Формат 84x120 1/16.
Друк офсетний. Замовлення № 35. Тираж 350

Вінниця. Друкарня ВНМУ, Пирогова, 56